

primis Nicænum, jusserunt ut archiepiscopi frequenter concilium suæ provinciæ celebrarent. Idem renovavit concilium Tridentinum, sess. 21, c. 2, de Reform. Ergo.

In his conciliis, soli episcopi sunt judices. Alii vero, de jure aut de consuetudine convocati, non nisi ut consultores habentur. Ipsi abbates convocari possunt; non autem habent jus ad convocationem, nec suffragium decisivum. Si vero, uti supra diximus, gauderent jurisdictione quasi episcopali in territorio provinciæ, ipsis jus esset et ad convocationem et ad suffragium decisivum.

Notandum concilia etiam non œcumenica a sancta Sede recognosci debere, antequam acta eorum publicentur. Sic statuit Sixtus V per Constit. *Immensa*, diei 22 januarii anni 1587, jubens decreta concilii provincialis transmitti ad S. Cong. Concilii antequam promulgentur; non quidem ut postea confirmationem reportarent a Sede Apostolica, sed ut corrigantur, si quid fortasse in iisdem aut nimis rigidum, aut minus rationi congruum deprehendatur. Bened. XIV, de Synodo diœces. lib. 13, cap. 3, n. 3.

CAPUT QUARTUM.

DE OBJECTO AUCTORITATIS ECCLESIE.

Hic non agitur de auctoritate Ecclesiæ in sacramentis conficiendis, seu de potestate ordinis, neque de potestate jurisdictionis pro foro interno et in peccatis remittendis, neque de potestate ferendi leges quæ conscientiam fidelium obstrictam teneant; de his alibi disseritur, videlicet in Tractatibus *de Sacramentis* et *de Legibus*. Nunc vero auctoritatem Ecclesiæ duntaxat spectamus quatenus est judicans et aliquid infallibiliter decernit. Omnes fatentur privilegium infallibilitatis a Christo

Ecclesiæ concessum inter quosdam limites coerceri: non sufficit igitur probare Ecclesiam speciali Christi assistentia esse infallibilem, sed insuper ostendendum in quibus materiis vel quæstionibus singulari hoc privilegio gaudeat, licet affirmari possit illam nunquam de materiis sibi non subjectis judicaturam, quia eo ipso infallibilis non foret, cum jus indebitum sibi vindicaret.

Certum est illam esse infallibilem in quæstionibus fidei: *id sequitur ex dictis*.

Solæ quæ igitur nunc tractandæ sunt quæstiones respiciunt ad mores, disciplinam, facta et canonizationem sanctorum.

De potestate Ecclesiæ circa temporalia regum alibi disseremus: itaque quatuor hic subjiciemus articulos.

ARTICULUS PRIMUS.

DE AUCTORITATE ECCLESIE CIRCA MORES.

Non petitur quænam morum decreta sint utilia vel utiliora; talis quæstio potius speculativa quam practica esset, et a prudentia, non vero a scientia penderet; nec quæstio est de præceptis ad privatos homines directis. Agitur itaque de moribus toti Ecclesiæ communibus et ad salutem necessariis. Hic notandum volumus omnia quæ de auctoritate Ecclesiæ exponimus, applicanda esse Romano pontifici ex cathedra definienti.

PROPOSITIO.

Infallibilis est Ecclesia in decretis morum toti Ecclesie communium et ad salutem necessariorum.

Prob. Scriptura sacra, traditione et ratione.

1° *Scriptura sacra.* Matth. XXVIII, 19 et 20: *Euntes ergo docete omnes gentes..... docentes eos servare omnia*

quæcumque mandavi vobis. *Ecce ego vobiscum sum*, etc. Ex his verbis constat Christum suam promississe assistentiam Ecclesiæ ipsius mandata docenti : at inter mandata Christi reputanda sunt præcepta morum ad salutem necessariorum.

B. Paulus, Eph. iv, 11 : *Dedit quosdam apostolos, quosdam autem prophetas, alios vero evangelistas, alios autem magistros et pastores, ad consummationem sanctorum* . . . . Porro doctores et pastores non ducerent fideles ad consummationem sanctorum, sed potius eos a sanctitate alienarent, si in tradendis vel explicandis morum præceptis errarent. Ergo.

2° *Traditione*, quæ unanimiter admisit hoc S. Augustinus effatum jam supra memoratum, p. 369 : « Quæ sunt contra fidem vel bonam vitam, non approbat, nec tacet, nec facit (Ecclesia). » Ergo.

3° *Ratione*. Ideo instituta est Ecclesia ut fideles ad salutem ducat : atqui hunc finem non attingeret, si in generalibus morum præceptis infallibilis non esset, Christus in necessariis ipsi deesset aut deesse posset. Ergo.

Hinc 1° Ecclesia est infallibilis in interpretanda lege naturali ; ipsius enim præcepta sunt generalia et ad salutem necessaria.

Hinc 2° infallibilis est in regulis positivis a se traditis, ac legi naturali superadditis et ad mores spectantibus.

Hinc 3° infallibilis est in approbandis ordinibus religionis, quatenus scilicet dicit hunc vel illum ordinem nihil habere in suis constitutionibus aut regulis fidei vel bonis moribus contrarium. Infallibiliter vero pronuntiare non posset talem religionis ordinem futurum esse utilem vel aptiorem ad propositum finem ; hoc enim a prudentia et variis circumstantiis personarum, locorum et temporum pendet. Idcirco abusus ex ordinibus religionis provenientes, si qui sint, Ecclesiæ tribui non possunt.

ARTICULUS SECUNDUS.

DE AUCTORITATE ECCLESIE CIRCA DISCIPLINAM.

Per disciplinam intelliguntur leges vel instituta quæ externam Ecclesiæ gubernationem ordinant. Duplex distinguitur disciplina : una generalis, quæ ad totam spectat Ecclesiam ; et altera particularis, quæ unam Ecclesiam vel Ecclesias unius provinciæ aut regionis ordinat.

Quando quæritur an Ecclesia sit infallibilis circa disciplinam, sensus est utrum aliquid præcipere vel statuere possit quod juri divino aut naturali sit contrarium, vel quod, habita ratione circumstantiarum, saluti fidei sit nocivum.

Ecclesia, ex prudentia et ad vitanda majora mala, silere potest circa quosdam errores in Ecclesiis particularibus grassantes, quia ipsi tribui non possunt.

De sola ergo disciplina generali hic nobis tractandum est.

PROPOSITIO.

Ecclesia errare non potest in statuenda disciplina generali.

Prob. Scriptura sacra, praxi Ecclesiæ et ratione.

1° *Scriptura sacra*. Act. xv, 28, Apostoli, Jerosolymis congregati, regulas disciplinæ generalis statuerunt, nempe ut fideles ab immolatis, sanguine et suffocato abstinerent : atqui tamen declararunt se in his statuendis speciali Spiritus sancti assistentia fuisse adjuvatos : *Visum est Spiritui sancto et nobis nihil vobis imponere*, etc. Episcopi autem in disciplina generali statuenda Apostolis successerunt : ergo similiter Spiritus sancti auxilio adjuvantur, ac proinde infallibilitate donantur. Et vero, fideles tenentur obedire Ecclesiæ aliquid præcipienti ; atqui repugnat illos ad id teneri quod juri divino esset contrarium vel saluti suæ nocivum : ergo.

2° *Praxi Ecclesiae.* *Quartodecimani* habiti sunt tanquam hæretici post decretum concilii Nicæni quo statutum est Paschatis solemnitatem prima Dominica post 14 diem lunæ quæ sequitur æquinoctium celebrandam esse : si admitteretur Ecclesiam errare posse in statuenda generali disciplina, *Quartodecimani* tanquam hæretici haberi non debuissent. Ergo.

3° *Ratione.* Ecclesia infallibilis est circa doctrinam a Christo revelatam : atqui eo ipso infallibilis esse debet in statuenda generali disciplina ; nam ubi aliquid faciendum præcipit, judicat illud juri divino non esse contrarium, nec saluti nocivum : porro si in hoc statuendo erraret, falso circa doctrinam Christi judicaret, in docendo erraret, sancta non esset, Christus ipsi deesset, portæ inferi adversus eam prævalerent : ergo.

Solvuntur objectiones.

Obj. 1°. Ecclesia non est infallibilis nisi in revelatis : atqui non est revelatum hanc aut illam disciplinam esse servandam : ergo.

R. 1°. *Nego maj.* Necesse est enim ut promissio Christi impleatur : atqui promissio Christi non impleretur si Ecclesia non esset infallibilis etiam in non revelatis ; instituta est enim ut nos ad salutem ducat : ergo infallibilis esse debet in his quæ nobis præcipit aut prohibet relative ad salutem. At sæpe quædam nobis præcipit aut prohibet quæ non sunt revelata ; sic præcipit celebrationem festorum, observationem jejuniorum, auditionem Missæ, etc. ; prohibet Eucharistiam dare infantibus, carnes certis diebus manducare, etc. : hæc autem non sunt revelata, idcirco ad fidem non pertinent : sed de fide est Ecclesiam in his præcipiendis aut prohibendis esse infallibilem : ergo.

R. 2°. *Dist. maj.* Ecclesia non est infallibilis nisi in revelatis mediate aut immediate, *conc.* ; nisi in immediate revelatis, *nego maj.* *Eodem sensu distincta minore, nego*

conseq. Equidem admitti potest, absolute loquendo, quod Ecclesia non sit infallibilis nisi in eis quæ saltem mediate sunt revelata ; sed, ubi aliquam instituit disciplinam, mediate revelatum est eam esse servandam ; nam revelatum est 1° Ecclesiae præcipienti obtemperandum esse, et 2° nihil juri divino contrarium aut saluti noxium esse faciendum. Ergo si Ecclesia aliquid juri divino contrarium vel saluti nocivum præscriberet, eo ipso in iis quæ revelata sunt erraret. Ergo.

Obj. 2°. Sæpe mutatur disciplina : atqui id in quo Ecclesia est infallibilis debet esse immutabile : ergo.

R. Nego min. Ad hoc enim requireretur ut privilegium infallibilitatis necessario importaret immutabilitatem in objecto : at, ubi de disciplina agitur, id affirmari non potest. Certum est quidem veritates fidei et principia morum mutari non posse : sub hoc respectu objectum infallibilitatis Ecclesiae est immutabile. At nihil vetat ne Ecclesia statuta disciplinæ suæ mutet et nova prioribus substituat, prout magis expedire sibi videbitur, et non minus erit infallibilis in posterioribus quam in prioribus. Ergo.

Plurima sunt adhuc notanda circa generalem Ecclesiae disciplinam.

1° Quidquid dicitur de disciplina positivo Ecclesiae decreto statuta, simili ratione dicendum est de universali totius Ecclesiae praxi cum aliquo dogmate proxime connexa, v. g., de doxologia *Gloria Patri, et Filio, et Spiritui sancto*, de baptismo per solam infusionem collato, etc. Ecclesia enim non potest approbare errores contra fidem aut contra salutem proximi : at, in casibus hic expressis approbaret errores, si ipsius disciplina erronea esset. Ergo.

2° Quidam sunt usus in Ecclesia universa generatim recepti et etiam approbati, qui tamen ad fidem non pertinent, quia ut tales non exhibentur ; sic consuetudo celebrandi festum Assumptionis B. Mariæ non probat de fide esse sanctissimam illam virginem in corpore ad cælos ascendisse, quia Ecclesia nondum hoc definit

3° Præsentem Ecclesiæ disciplinam improbare non licet, quamvis lugenda sit morum relaxatio quæ causa fuit cur antiqua et perfectior mutata fuerit disciplina; hæc enim mutatio tribuenda est fidelibus, non vero Ecclesiæ, quæ suam disciplinam moribus, prout licuit, accommodavit.

ARTICULUS TERTIUS.

DE AUCTORITATE ECCLESIE CIRCA FACTA.

Hanc maximi momenti quæstionem mira obscuritate involvere semper conati sunt Janseniani; asserebant enim in genere Ecclesiam infallibiliter judicare non posse de factis.

Ut status quæstionis recte dignoscatur, notandum est *jus a facto* distinguendum esse. Quæstio est juris, quando qualitas alicujus doctrinæ in se sumptæ expenditur, v. g., utrum Filius Patri sit consubstantialis, utrum in Christo duplex sit natura et unica persona, utrum Christus realiter sit præsens in Eucharistia, etc. Dicitur quæstio juris, quia definiri non potest nisi per verbum Dei, in Scriptura aut in traditione contentum: verbum autem Dei est publicum jus nostrum quod perpetuo consulere et sequi tenemur. Quæstio est facti, quando examinatur an propositio hunc vel illum habeat sensum, vel in tali libro contineatur.

Facta vero multiplicis sunt generis: 1° alia referuntur in libris sacris, v. g., passio et mors Christi, ipsius resurrectio; 2° alia non sunt eodem modo relata et credenda, et iterum dividuntur 1° in historica, scilicet quando de rebus gestis agitur, v. g., utrum Arius in concilio Nicæno fuerit damnatus; 2° in mere personalia, quæ ad specialem alicujus personæ statum, crimen, innocentiam, mentis sensum, etc., respiciunt, v. g., an Jansenius fuerit auctor illius libri qui ipsi attribuitur, vel an hunc aut

illum sensum in mente habuerit dum scriberet; 3° facta grammaticalia, quæ ad voces tantum et syllabas spectant, v. g., quinque celebres Jansenii Propositiones continentur de verbo ad verbum in ipsius *Augustino*? Denique facta dogmatica, quæ etiam complexa dicuntur; duplicem involvunt quæstionem, unam juris et alteram facti. Sit in exemplum hæc Jansenii propositio: *Ad merendum aut demerendum, in statu naturæ lapsæ, non requiritur in homine libertas a necessitate, sed sufficit immunitas a coactione.* Duplex exurgit quæstio circa hanc propositionem: 1° an sit hæretica, 2° an in libro Jansenii contineatur, et eo sensu accipienda sit. Igitur factum dogmaticum est illud quod habet connexionem cum propositione de fide.

Certum est 1° Ecclesiam infallibiliter judicare de factis immediate revelatis, quia ad depositum revelationis pertinent.

Certum est 2° illam infallibilitatis privilegio non gaudere circa facta historica aut mere personalia, quæ nullam habent relationem ad fidem.

Certum est 3° Ecclesiam, vi promissionis sibi factæ, infallibiliter non judicare de factis grammaticalibus: voces et syllabas non attendit, sed doctrinam, id est sensum propositionum et librorum.

Certum est 4° eam in factis dogmaticis infallibilem esse circa quæstionem juris: id ab omnibus qui auctoritatem ejus agnoscunt plane conceditur.

Tota igitur difficultas ad hoc reducitur, nempe an Ecclesia sit infallibilis in assignando genuino alicujus libri sensu.

Hæc quæstio, ante Jansenianos inaudita, prima vice cepit agitari post bullam *Cum occasione*, qua Innocentius X, anno 1653, quinque famosissimas Jansenii Propositiones solemniter damnavit, primam ut *temerariam, impiam, blasphemam, anathemate damnatam*; secundam et tertiam ut *hæreticas*; quartam ut *falsam et hæreticam*; et quintam ut *falsam, temerariam, scandalosam* et, in uno sensu, *impiam, blasphemam, contumeliosam, divinæ*

pietati derogantem, et hæreticam. Jansenii defensores negare non potuerunt illas Propositiones merito fuisse damnatas, sed acriter contenderunt eas in libro Jansenii non contineri: hinc origo distinctionis toties recantatæ inter jus et factum.

Alexander VII, Innocentii X successor, novam edidit bullam *Ad sacram*, qua declarabat quinque Propositiones in libro Jansenii contineri, et ad sensum illius auctoris fuisse damnatas. Hinc magnus inter novatores rumor; tunc cœperunt palam dicere Ecclesiam infallibiliter judicare non posse de factis etiam dogmaticis, seu de sensu librorum; illam merito quidem allatas Propositiones damnasse, sed Alexandrum VII immerito definiisse eas in libro Jansenii contineri. Ita notissimus *Arnauld* et post eum tota Jansenianorum turba. Idem Alexander VII, voto cleri Gallicani annuens, novam dedit bullam, die 15 februarii, anno 1665, qua aliquod præscribebat Formularium (*Formulaire*) ab omnibus episcopis et presbyteris subscribendum; unusquisque subscribens cum expresso juramento profitebatur se Constitutionibus Apostolicis Innocentii X et Alexandri VII subjicere, « et » quinque Propositiones ex Corneli Jansenii libro cui » nomen *Augustinus* excerptas, in sensu ab auctore intento, sincero animo rejicere ac damnare. » Quatuor tantum episcopi Gallicani huic bullæ fortiter obstiterunt, scilicet *Pavillon*, episcopus Alecensis, *H. Arnauld* Andegavensis, *Caulet* Apamiensis, et *de Buzenval* Bellovacensis.

Inter Jansenianos, alii cum *A. Arnauld* nullo modo subscribere voluerunt Formulario; asserebant enim id sine evidenti perjurio fieri non posse; alii vero tenebant subscriptionem absolute licitam esse. At simul contendebant internum mentis assensum non esse necessarium, solumque requiri obsequiosum silentium. Novum effugium istud proseripsit Innocentius XII, in suis epistolis ad Episcopos Belgicos, an. 1694 et 1696, et præsertim Clemens XI, bulla *Vineam Domini*, an. 1705.

Catholici vero dicunt Ecclesiam, in his factis, vi

promissionum Christi, infallibiliter judicare. Cum quibus sit

PROPOSITIO.

Vi promissionum Christi, Ecclesia in factis dogmaticis, seu in intelligendo et proponendo naturali librorum sensu, infallibiliter judicat.

Prob. Scriptura sacra, praxi Ecclesiæ et rationibus theologis.

1° *Scriptura sacra.* Ex variis Scripturæ locis constat Ecclesiam, vi promissionum Christi, esse infallibilem in docendo, in sanam doctrinam proponendo et falsam reprobando: atqui in hoc puncto infallibilis esse non potest quin pariter sit infallibilis in intelligendo et proponendo naturali librorum sensu; si enim infallibilis non esset in assignando naturali librorum sensu, fieri posset ut librum hæreticum approbaret et orthodoxum condemnaret: at in utroque casu erraret: nam si librum hæreticum approbaret, hæresim positive doceret; si librum orthodoxum velut hæreticum rejiceret, eo ipso doctrinam oppositam, falsam et hæreticam approbaret: ergo.

2° *Praxi Ecclesiæ.* Quod Ecclesia jugiter sibi vindicavit, id rejici non potest. Hoc fatentur adversarii; tenent enim Ecclesiam in dogmate errare non posse: attamen in dogmate erraret, si jus aliquod falso sibi tribueret. Porro Ecclesia jugiter jus sibi vindicavit de naturali sensu librorum infallibiliter judicandi; hoc enim innumeris ostenditur factis quæ unusquisque potest legere in toto historiæ ecclesiasticæ decursu, et apud *Tournely*, *de la Hogue* aliosque theologos; inter ea quædam tantum seligemus.

Impia Nestorii doctrina solemniter damnata fuerat in concilio Ephesino, tertio generali; quædam postea prodierunt opera quæ judicabantur erroribus Nestorii nimis faventia, nempe liber Theodori Mopsuesteni episcopi adversus Apollinarem, liber Theodreti Cyrinensis episcopi

contra S. Cyrillum, et epistola Ibæ Edesseni episcopi ad quemdam Marim Persam. Cum, in concilio generali Chalcedonensi, Theoderetus et Ibas, a sedibus suis in *latrocinio Ephesino* injuste depulsi, canonicè fuissent restituti, plurimi arbitrabantur ipsorum scripta eo ipso fuisse a sacro concilio approbata; hinc gravis inter catholicos orta est controversia circa illa opera quæ dicebantur *tria Capitula*.

Ad dirimendam hanc controversiam generalis convocata est synodus Constantinop. II, anno 553, longe post mortem Theodori, Theodreti et Ibæ. Patres hujus concilii, in quinta et sexta collatione seu sessione, opera Theodreti et Ibæ, intactis eorum personis, damnaverunt; Theodori vero scripta, nomen et personam proscripterunt. Unde sic argumentari licet: Ibi certe de facto agebatur, nempe utrum illa opera erroribus Nestorii faverent: atqui Ecclesia jus sibi vindicavit de illis infallibiliter judicandi; sancta enim synodus Constantinop. exegit sub pœna anathematis ut omnes sententiæ damnationis se submitterent, et pluries anathema dicit eis qui *impia Theodreti scripta et impiam Ibæ epistolam defendunt*. Ergo.

Idem habetur de condemnatione librorum in concilio Lateranensi, sub Martino I, anno 649 celebrato, art. 5, can. 18, et in concilio Constantiensi, sessione ultima, ubi statuitur eos qui suspecti sunt interrogandos esse « utrum » credant, teneant et asserant Joannem Wiclefum, Joannem Hus et Hieronymum de Praga fuisse hæreticos... » et libros et doctrinas eorum fuisse et esse perversos, » propter quos et quas, et eorum pertinacias, per sacrum » concilium Constantiense pro hæreticis sint condemnati. » Ergo tam pro libris quam pro doctrinis aliquis damnari potest ut hæreticus: hoc autem supponit Ecclesiam in judicandis libris sicut et doctrinis infallibilem esse. Ergo 2°.

3° *Rationibus theologis.* 1° Ecclesia, fatentibus adversariis, infallibiliter de sensu propositionum judicat: atqui non minus infallibiliter judicare debet de sensu

librorum; nam libri ex propositionibus sibi succedentibus constant; si igitur de illis Ecclesia infallibiliter judicare non posset, maxime quia numerosiores vel longiores essent: illud autem est absurdum; nulla siquidem excogitari potest ratio cur Ecclesia tutius de brevibus propositionibus quam de longioribus, de una quam de pluribus judicaret. Ergo.

2° Fatentur iterum adversarii Ecclesiam infallibiliter de symbolis et fidei professionibus judicare: ergo a pari de sensu librorum infallibiliter judicat; symbolum enim est in suo genere liber, brevis quidem, sed longior esse posset, et de facto longior est quibusdam hæreticorum epistolis: quare ergo de his epistolis Ecclesia infallibiliter judicare non posset?

3° Sæpe adversarii citant Patres et totam traditionem invocant: at in eorum principiis, Ecclesia infallibiliter judicare non posset talem veritatem in traditione esse contentam; nam istiusmodi judicium ferre non potest quin de sensu librorum judicet. Unde celebris Calvinista *Pajou* exquisitum opus *de la Perpétuité de la foi* impugnando, sic *Arnauld* premebat: « Si tibi licet, » o Arnalde, de sensu Jansenii litigare post Ecclesiæ definitionem, quidni licebit nobis de sensu Augustini, » Chrysostomi aliorumque Patrum disputare, in nostra » de præsentia reali disceptatione. » Huic argumento ad hominem nihil solidi respondere poterat *Arnauld*. Immerito etiam Janseniani citant doctrinam divi Aug. tanquam ab Ecclesia approbatam; nam Ecclesia illam non approbavit, nisi de sensu librorum ejus judicando. Ergo.

4° Ecclesia infallibiliter definiit Vulgatam genuinum Scripturæ sensum continere quoad doctrinam: atqui illud definire non potuit nisi legendo et interpretando libros qui sibi exhibebantur tanquam divina experimentes: ergo.

5° An Ecclesia sit infallibilis circa facta dogmatica, est quæstio juris: verum Ecclesia hanc quæstionem sua agendi ratione affirmative solvit contra Jansenistas, si-